

Norske arkitekters
landsforbund

NAL Norske arkitekters landsforbund
Josefinesgate 34, 0351 Oslo
nal@arkitektur.no

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep 0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

HØRINGSSVAR, UTKAST TIL REVIDERTE STATLIGE PLANRETNINGSLINJER FOR DIFFERENSIERT FORVALTNING AV STRANDSONEN LANGS SJØEN

Vi viser til mottatt høringsbrev og medfølgende høringsnotat der vi er invitert til å komme med merknader.

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er en fagideell medlemsorganisasjon for arkitekter i Norge med utdanning på universitetsnivå tilsvarende mastergrad eller sivilarkitekt.

NAL har utformet høringsbrevet i samtale med Norske landskapsarkitekters forening (NLA).

NAL merknader til endringene er i tilknytning til følgende punkt i høringsbrevet:

Kommentar 1 - Formål med lovendring:

Høringsbrevet lyder:

Formålet med disse retningslinjene er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjøen. Retningslinjene skal bidra til å ivareta natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen. Strandsonen gir grunnlag for næring og bosetting langs kysten, og god arealplanlegging kan gi grunnlag for økt

verdiskapning og flere lønnsomme arbeidsplasser. Kommunene må balansere disse interessene i planleggingen. Retningslinjene utdyper plan- og bygningsloven (pbl.) og gir statlige føringer for kommunenes og fylkeskommunenes planlegging og saksbehandling. Det skal gjennomføres en geografisk differensiering gjennom planleggingen. Praktiseringen av retningslinjene skal være strengest der utbyggingspresset er stort og verneverdiene er høyest.

Merknad: Norske arkitekters landsforbund mener at forslaget formål "om å ivareta natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen" kan virke kontrært og villedende mot forslaget faktiske innhold, som i stor grad foreslår verktøy for å deregulere deler av dagens regelverk.

Vi registrerer at det er rundt 30 prosent av arealet i strandsonen som er påvirket av menneskelige inngrep. Overordnet mener vi derfor at regjeringens forslag om å deregulere dagens lovverk vi ha den uheldige konsekvens å frata fellesskapet et offentlige gode som allerede er godt innarbeidet gjennom allemannsretten. Det er samtidig et nasjonalt mål at hele befolkningen skal ha god tilgang til strandsonen som friluftslivsområder. Dagens regelverk med byggeforbudet i strandsonen er et viktig virkemiddel, og bør beholdes og styrkes dersom høringsforslaget formål skal ivaretas.

Kommentar 2 - Kommunalt selvstyre

Høringsbrevet lyder:

Strandsonen er viktig for både innbyggere og næringsliv. For å bidra til bærekraftig forvaltning av disse områdene, legger regjeringen opp til fortsatt strenge regler i pressområdene. De reviderte retningslinjene gir kommunene god veiledning i hvordan de kan sørge for at regionale og nasjonale interesser i strandsonen blir ivaretatt, samtidig som kommunene beholder sitt lokale selvstyre.

En større differensiert forvaltning av strandsonen vil gi mer lokal handlefrihet til å utvikle ressursene som ligger langs kysten, og skape vekst og utvikling i Distrikts-Norge. Det er ingen grunn til at vi ikke skal ha tillit til at lokale myndigheter vil ivareta naturinteressene, og samtidig legge til rette for arbeidsplasser og aktivitet i kommuner som ikke ligger i pressområder.

Kommentar:

NAL merker at det i dag gis mange unntak fra dagens byggeforbud, og kommuner har i vesentlig grad mulighet til å praktisere lokale bestemmelser. I lys at dette mener vi det ikke er behovet for å åpne opp regelverket for større handlefrihet for kommunen. Vi er opplyst om at 747 av totalt 1280 søknader om nye bygninger i strandsonen innvilget som dispensasjoner fra byggeforbudet i 2018. Dette viser at det allerede er en gjeldende dispensasjonspraksis, som allerede har som konsekvens at strandsonen privatiseres. Av den grunn mener vi at det er

behov for en innstramming i praktiseringen av lovverket fremfor en liberalisering, dersom høringsforslagets formål skal ivaretas.

NAL mottar stadig tilbakemeldinger om mangelfull fagkompetanse i kommunene for å foreta god stedsplanlegging. Etter vår erfaring har dette bakgrunn i at svært få kommuner har tilstrekkelig arkitektur- plan- og landskapsfaglig kompetanse. Vi mener at en forenkling av bestemmelsene slik det er foreslått i endringen, heller ikke kan gi svar på utfordringene slik de beskrives i høringen, uten at det finnes tilstrekkelig kompetanse i kommunene til å utøve den beskrevne utvidede handlefriheten.

Kommentar 3 - Soneinndeling

Høringsbrevet lyder:

Landet skal fortsatt deles inn i tre soner, hvor sone 1 utgjør Oslofjordregionen med høyt utbyggingspress. Sone 2 omfatter Sørlandskysten og bynære deler av strandsonen i Rogaland, Hordaland og Trondheimsfjorden, der det også er områder med stort utbyggingspress. Sone 3 er distriktsområder med lavere utbyggingspress. Oppdelingen i tre soner er grovmasket, og den viktigste differensieringen skjer gjennom kommunal planlegging. Verdien av strandsonen for lokalbefolkningen og reiselivet er stor, og må avveies mot ulike utbyggingsinteresser, sier Astrup.

Kommentar:

NAL har forståelse for at det finnes ulike utbyggingsbehov og tilgangsbehov hva det gjelder strandsonen i ulike kommune. Det er samtidig forståelig at distriktskommuner langs kysten ønsker større anledning til å utvikle sine arealer. Vi mener likevel at dette ikke bør skje på bekostning av den viktige allemannsretten. De reviderte retningslinjene gir også mer frihet til å planlegge for bygging i utkantområder i sone 2. Eksempelvis er sentrale områder innenfor sone 2 og sone 3 allerede utsatt for stort utbyggingspress. Forslaget føyer seg derfor inn i rekken av tiltak som fører en nedbygging av kysten, i stedet for å ivareta allmennheten.

Vi bemerker at en nyere undersøkelse rapporterer at 70 prosent av de spurte ikke ønsker en liberalisering av utbygging av utbygging i strandsonen. Det er usikkerhet knyttet til hvilke geografiske områder disse forespurte representerer. Vi mener uansett at det er behov for et større datagrunnlag om kommunenes faktiske behov for utbygging, for å bedre forstå høringens intensjoner og formål.

Kommentar 4 - Naturmiljø

Høringsbrevet lyder:

Planlegging i strandsonen skal ta hensyn til naturmangfold. Karakteristiske hovedtrekk i landskap bør opprettholdes. Verdifulle forekomster av naturtyper og arter må tas vare på. Det

skal legges vekt på å bevare karakteristiske kulturlandskap, kulturminner, kulturmiljøer og enkeltstående eksempler på den særegne kystkulturen i området.

Vi mener at forslaget går mot intensjonen om å ta hensyn til naturmangfold. Vi ønsker å frempeke den betydelige negative effekten mer bybyggelse i strandsonen vil ha for naturmiljøet, med både ødeleggelse av viktige fjæreområder og den sårbare økologien som ligger i littoralsonen, samt ødeleggelse av fuglebiotoper, hekkeoråder, shelterområder og beiteområder for sjøfugl og vadefugler. Dette gjelder også rødlistede arter som Norge har utstrakte forpliktelser til å verne om.

Kommentar 5 - Allmenne tilgjengelighetstilsyn

Høringsbrevet lyder:

Grunnlaget for allmenn rekreasjon i strandsonen skal trygges og utvikles videre. Mulighetene for allment friluftsliv, basert på båtferdsel, ferdsel til fots og på sykkel, strandopphold og bading, bør trygges og forbedres. Det bør legges stor vekt på å opprettholde og forbedre tilgjengeligheten til strandsonen fra landsiden og sjøsiden samt mulighetene for å ferdes og å oppholde seg langs sjøen. Disse hensynene skal vektlegges sterkt når kommunen vurderer å godkjenne videre utvikling av eksisterende bolig- og fritidseiendommer.

Vi mener at forslaget går mot intensjonen om å trygge og forbedre allment friluftsliv, og må derfor ikke vedtas i den form det er foreslått. Vi mener tvert i mot at de betydelige kultur- og naturverdier som generelt ligger i 100m-beltet må vernes om i større grad enn det som skjer innenfor dagens lovverk og utstrakte dispensasjonspraksis.

NAL håper departementet revurderer forslaget i lys av våre bekymringer.

Med vennlig hilsen

NAL Norske arkitekters landsforbund

Oslo / Tromsø 29.09.2020

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'G. Løkken'.

Gisle Løkken, President i Norske arkitekters landsforbund

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Kai Reaver'.

Kai Reaver, Rådgiver i Norske arkitekters landsforbund